

T 133877

การศึกษา การสร้างความหมายว่าด้วยเครือญาติและครอบครัวในเครือข่ายทางสังคมของผู้หญิงอีสาน(เย้า)ในชุมชนเมืองในงานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์สองประการ คือ 1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความหมายว่าด้วยเครือญาติและครอบครัวกับการสร้างเครือข่ายทางสังคมของผู้หญิงอีสาน (เย้า) และอำนาจในการเข้าถึงทรัพยากรรวมทั้งอำนาจในการบริโภคที่มีต่อผู้หญิงอีสานในชุมชนเมือง และ 2. เพื่อศึกษายุทธวิธีต่อสู้ของผู้หญิงอีสาน ในการดำรงชีวิตภายใต้การปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตเชิงพาณิชย์ และระบบสังคมเมืองที่ให้อำนาจผู้ชายเป็นใหญ่ โดยการใช้สร้างกรอบคิดเชิงทฤษฎี ซึ่งประกอบไปด้วยแนวคิด สี่ประการคือ 1. แนวคิดเรื่องผลกระทบจากการพัฒนาต่อผู้หญิงชาวเขา 2. แนวคิดเรื่องเครือข่ายทางสังคมของผู้หญิง 3. แนวคิดเรื่องปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตกับการจัดการทางเพศที่มีต่อผู้หญิงหรือลูกสาว และ 4. แนวคิดเรื่องผู้หญิงกับการบริโภค

การศึกษาศึกษาการสร้างความหมายว่าด้วยเครือญาติและครอบครัวในเครือข่ายทางสังคมของผู้หญิงอีสานในชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงมานุษยวิทยาสตรีนิยม (feminist anthropology) ที่มุ่งสนใจความสัมพันธ์ทางการผลิต (social relation of production) และความสัมพันธ์ทางการบริโภค (social relation of consumption) โดยมองว่ามันเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (power relation) รูปแบบสำคัญรูปแบบหนึ่ง ที่สะท้อนอยู่ในเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตครอบครัว และการทำงานของหญิงเหล่านี้ โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในการเข้าถึงปัจจัยการผลิต และอำนาจในการจัดการเนื้อตัวร่างกาย และชีวิตของตัวเอง รวมไปถึงอำนาจในการบริโภค โดยให้ความสำคัญกับศักยภาพของผู้หญิงในทางที่พวกเธอเป็นผู้มีส่วนร่วมทั้งในระดับปรากฏการณ์ (material aspects) และในระดับการต่อรองอำนาจ และช่วงชิงการสร้างความหมายทางสังคมกับกลุ่มคนต่าง ๆ มากมาย ในลักษณะต่าง ๆ ภายใต้โครงสร้างสังคม ทั้งสังคมอีสาน และสังคมเมือง ที่เอา

จากการศึกษาพบว่า การพัฒนาจากรัฐ หน่วยงานต่าง ๆ และระบบทุนนิยม ซึ่งถูกรอบงำด้วยระบบอำนาจผู้ชายเป็นใหญ่ (patriarchy) ได้มีส่วนผลักดันอย่างสำคัญให้ผู้หญิงชาวอิวเมียนต้องย้ายถิ่นฐานและวิถีชีวิตที่คุ้นเคย เพื่อมาหาช่องทางเอาชีวิตรอดอยู่ในชุมชนเมือง ด้วยการประกอบอาชีพต่าง ๆ ซึ่งพวกเธอทั้งสองกลุ่มคือ กลุ่มผู้ใหญ่ และกลุ่มวัยรุ่น ต่างก็ต้องประสบอุปสรรคในการเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่แตกต่างกันไป ตามแต่กลุ่มวัย จังหวะชีวิต และประสบการณ์ส่วนบุคคล ซึ่งไม่ได้มีลักษณะของการถูกกดขี่จากผู้ชายแบบเป็นสากล (generalization) อย่างที่เฟมินิสต์ตะวันตกเข้าใจ

ในความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการผลิตและการบริโภคแต่ละช่วง ทั้งช่วงก่อนและหลังจากที่พวกเธอเข้ามามีวิถีชีวิตหลักอยู่ในเมือง จะประกอบไปด้วยบทบาทของผู้หญิงที่เป็นกรณีศึกษาทั้งสองวัยในทั้งสองรูปแบบ ทั้งรูปแบบเชิงรูปธรรม อย่างการดิ้นรนทำมาหาเลี้ยงชีพ การประกอบอาชีพ การจัดการแรงงาน การรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายทางสังคมแบบไม่เป็นทางการ ฯลฯ และรูปแบบเชิงนามธรรม อย่างการใช้ชุดความคิดต่าง ๆ มาสร้างและช่วงชิงความหมาย เพื่อให้เข้าถึงปัจจัยการผลิตและมีอำนาจในการบริโภคตามแบบที่พวกเธอแต่ละคนต้องการ โดยมีลักษณะของการสร้างและการเลือกใช้ความหมายที่ซับซ้อน ซึ่งแบ่งออกได้เป็นสี่ลักษณะคือ 1. ความหมายเก่าที่เป็นแบบแผนตามจารีตของสังคมอิวเมียน 2. ความหมาย ที่ถูกดัดแปลง หรือถูกตีความใหม่ (reinterpretation) 3. ความหมาย ที่ผู้หญิงอิวเมียนสร้างขึ้นใหม่ และ 4. ความหมาย ที่ผสมผสานหรือคลุมเครือระหว่างลักษณะที่ 1 - 2 - 3

เครือข่ายทางสังคมก็เกิดขึ้นจากการเลือกใช้ความหมายเก่า ที่เป็นแบบแผนตามจารีตของสังคมอิวเมียนเป็นหลัก โดยมีความหมายอื่น ๆ ที่เหลือ เป็นองค์ประกอบย่อย และเครือข่ายทางสังคมของผู้หญิงอิวเมียนเหล่านี้ก็เป็นเวทีหนึ่ง ของการแสดงอำนาจทั้งแบบรูปธรรมและนามธรรมในวิถีการผลิต และการบริโภคของผู้หญิงอิวเมียนทั้งสองลำดับรุ่น (generations)

การใช้อำนาจของผู้หญิงอิวเมียนทั้งสองลำดับรุ่นในสองรูปแบบนี้ นอกจากจะเป็นการใช้ที่ผสมผสานเกี่ยวพันกันอย่างซับซ้อนแล้ว การแสดงออกของอำนาจดังกล่าว มักไม่ได้ปรากฏออกมาชัดเจนในรูปของความก้าวร้าว การแตกหักหรือแบ่งแยกเป็นคู่ตรงข้าม (dichotomy) เป็นฝักเป็นฝ่าย แต่มักจะปรากฏในรูปของความอะลุ่มอล่วย การถนอมน้ำใจ การนิ่งเฉย ร้องไห้ หรือเสียดสี แล้วแต่กรณี ซึ่งการต่อสู้ของผู้หญิงที่เป็นกรณีศึกษาเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ไม่ได้เป็นการต่อสู้ดิ้นรนของพวกเธอเพื่อตัวเองเพียงคนเดียว แต่เป็นการต่อสู้เพื่อที่สมาชิกในครอบครัวของพวกเธออีกหลายชีวิตจะอยู่รอดและอยู่อย่างมีคุณค่ามีศักดิ์ศรี ภายใต้โครงสร้างเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและพร้อมที่จะเอาเปรียบ " ผู้หญิงชาวเขา " อย่างพวกเธออยู่ตลอดเวลาอีกด้วย

The study of the social constructions of kinship and family in social network of Iu – Mein (Yao) women in commercial production and patriarchy system , a case study of Iu – Mein tradewomen in a market of urban Chiang Mai , has two main objectives. The first objective is to study the relationship among them ; 1. the social constructions of kinship and family 2. the social network construction 3.power relations of production and consumption of Iu – Mein (Yao) Women. The second objective is to study the Iu – Mein (Yao) Women 's cultural strategies and adaptations under Commercial Production and Patriarchy context. The theoretical framework of study are the development impact about hill tribe women , the social network of women , the change of mode of production and women's sexual control , and the consumption of women.

This study is a feminist anthropology research which interest so much in the social relation of production and consumption as power relations in everyday life practice , and pay much attention in women's empowerment in both material aspect level and cultural construction of meanings level under male dominance in both hill tribe society and " Thai " society.

The result of study finds that the development of government and other organization , have dominated by patriarchy system , are important factors to make Iu-Mein(Yao)women migrated and far away from intimate life to big city. Each generation , adult and youth , have own obstacles to have access to production resources. Moreover the obstacles and production resources of each woman are specified by the dynamic of her cultural spaces and interpretations. These show that patriarchy which oppressed them is not the general or universal pattern as western – white feminist have insisted.

Power relation in production and consumption , before and after the migration to urban , have Iu-Mein(Yao)women 'roles which can be divide roughly two aspects ; 1) The material aspect , i.e., the activities of occupation labor control and informal social network , 2) The ideological or cultural meaning aspect , especially to construct and compete for production resource accessibility by complex and various meaning using which are four characters ; 1) the old fashion or traditional meaning | 2) the women 's reinterpreted meaning 3) the women's new constructive meaning 4) the mixed or ambiguous meaning among 1-2-3 meanings.

The social network of Iu-Mein(Yao)women has been constructed by using the old fashion or traditional meaning essentially , the other meanings have been used as minor elements. This social network has appeared as social space, the space of both generation's power relations of production and consumption.

Besides using complex strategies , most of their strategies has not been appeared in aggressive, competitive , and dichotomy way, but in compromise , compliance ,accommodate , graze , cry ,and silence way. These women have fought not only for themselves , but also for thier family members , to make their survive and to have their self esteem under the fast change of social- economic structure which has been dominated by male.